

2011WMC70 Memorandum

Datum : 14 september 2011
Aan : Commissie Wonen, Maatschappij en Cultuur
Van : Gedeputeerde Pennarts
Onderwerp : Beantwoording vragen de heer Kocken van 6 juni 2011

1.

In de vergadering van de commissie WMC van 6 juni 2001 heeft de heer Kocken gevraagd of de commissie inzicht kan krijgen in belemmeringen voor subsidie ontvangende instellingen die eigen inkomsten willen gaan verwerven. Hierbij schetsen wij een aantal belemmeringen die instellingen ervaren.

Leges

Tot nu toe is het zo dat gesubsidieerde instellingen net zo goed leges betalen als andere partijen. Maar bij het evenementenbeleid staan veranderingen op stapel: het rijk (Opstelten) wil dat organisatoren van evenementen meer gaan bijdragen aan de kosten voor bijvoorbeeld inzet van politie. Binnen de gemeente Utrecht wordt gekeken of bepaalde (met name culturele) evenementen hiervan kunnen worden uitgezonderd.

Opbouw eigen vermogen

Sommige subsidieregelingen ontmoedigen om financieel zelfstandiger te worden. Zo gelden er beperkingen aan de opbouw van eigen vermogen. Die beperkingen zijn inmiddels bij het Rijk afgeschaft, evenals bij veel gemeenten. Dit blijkt echter onvoldoende bekend bij de culturele instellingen. Bij de provincie gelden deze beperkingen nog.

Combineren financiering

Ook bestaan er beperkingen voor het combineren van financieringsinstrumenten. Zo mag een culturele instelling niet tegelijk gebruik maken van een lening tegen lagere rente vanuit het Triodos Cultuurfonds en van een Borgstelling MKB. De bekendheid met het bestaande instrumentarium laat te wensen over, zowel in de culturele sector als in de creatieve bedrijfstakken.

Informatiescheefheid en transactiekosten

Aanbieders van financiering hebben veelal weinig informatie over de specifieke kenmerken en risico's van ondernemen in de cultuursector. Het helpt daarbij ook niet dat men onvoldoende elkaars taal spreekt. De transactiekosten om financiering rond te krijgen zijn bovendien relatief hoog voor de vele kleine bedrijven in de culturele sector. Onderpand kan fungeren om informatiescheefheid en gerelateerde problemen te verkleinen. Door onderpand in te zetten, loopt de vrager van financiering zelf risico en geeft daarmee een signaal af over het vertrouwen in de eigen onderneming. Vaak ontbreekt het bij cultuurbedrijven echter aan 'hard' onderpand zoals onroerend goed. Museumcollecties kunnen zeer waardevol zijn maar mogen niet worden gehypothekeerd. Eigen vermogen kan worden gezien als (impliciet) onderpand, maar is doorgaans onvoldoende om als zodanig te functioneren. Deze belemmeringen zijn grotendeels niet specifiek voor de cultuur- en creatieve sector. Wel is het zo dat veel bedrijven binnen de cultuursector tot de groep behoren die wordt geconfronteerd met deze belemmeringen.

Matchingsinstrumenten

Een ander punt betreft het gebrek aan generieke matchingsinstrumenten. De overheid verstrekt via diverse instrumenten leningen en brengt in een enkel geval eigen vermogen in, maar er is geen verplichting voor private partijen hier eigen respectievelijk vreemd vermogen tegenover te zetten. Veel banken zijn huiverig om in de cultuursector te investeren. Een expliciete koppeling aan inbreng van eigen vermogen door de overheid of fondsen zou hierbij kunnen helpen en aansluiten bij de belemmeringen die hieraan ten grondslag liggen.

Reguleringsonzekerheid

De grote afhankelijkheid van overheidsbeleid, en van publieke middelen in het bijzonder, kan een belemmering vormen voor het aantrekken van financiering. Reguleringsonzekerheid leidt er toe dat het ook voor het wel rendabele deel van investeringen in de cultuursector moeilijk kan zijn om privaat vermogen aan te trekken. Een mogelijkheid om meer reguleringzekerheid te verschaffen is om de beheerders en verstrekkers van overheidsmiddelen op afstand van de overheid te zetten of te werken met geormerkte mechanismen zoals bij revolving funds.

Staatssteun

Als een gesubsidieerde instelling ook commerciële activiteiten ontplooit, gaat zij daarmee de concurrentie aan met marktpartijen. De subsidie is dan een vorm van staatssteun, ook al wordt die niet direct gebruikt ten behoeve van de commerciële activiteiten. Deze is al snel ongeoorloofd in de ogen van de Europese Commissie, wat kan betekenen dat de instelling de subsidie, en een boete, moet terugbetalen en daarmee ook de gesubsidieerde activiteiten niet meer uit kan oefenen.

2.

De heer Kocken vraagt in het kader van het bibliotheekbeleid of het wel verstandig is een fusie te entameren met een gedeeltelijke financieringsverplichting voor de provincie, wat betreft backoffice-taken, en tegelijkertijd een rechtspersoon te creëren die voor een onderdeel afhankelijk is van gemeentelijke financiering die de komende jaren fors zal afnemen.

Op deze vraag kunnen wij nog geen antwoord geven. We nemen deze vraag mee in het organisatie-ontwerp voor een nieuw te vormen organisatievorm en zullen dit ontwerp te zijner tijd voorleggen aan de commissie WMC.